

АКТ
лісопатологічного обстеження лісових насаджень
філії "Житомирське військове лісове господарство"
ДП "Шепетівський військовий лісгосп"

на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

26 грудня 2025 року

м. Житомир Житомирської області

Нами, провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Василем ОРЛОМ, (на підставі листа ДП "Шепетівський військовий лісгосп" від 22 грудня 2025 року за № 154), головним лісничим ДП "Шепетівський військовий лісгосп" Ігором ДАНЮКОМ, начальником філії "Житомирське військове лісове господарство" ДП "Шепетівський військовий лісгосп" Василем ЗАРІЧНИМ, та в присутності посадових осіб лісництв в період з 23.12.2025 по 26.12.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) для планування та здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2026 рік, в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні філії "Житомирське військове лісове господарство" ДП "Шепетівський військовий лісгосп".

Обстеженням встановлено наступне:

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2011 року ДП "Житомирський військовий лісгосп", МО України представлено для лісопатологічного обстеження, причини призначення заходів та ступінь пошкодження насаджень :

Лісництво (урочище)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходу, %
						склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Чуднівське	2	6	15,0		15,0	10ДЗ+БП+ОС+ЯЗ	80	0,60	1	26	30	300	4	ВСП	судинний мікоз дуба, бактеріальна водянка берези, опеньок осінній	5
	9	1	27,0		27,0	10ДЗ+БП+ЯЛЕ+ГЗ	80	0,7	2	23	26	300	4	ВСП	судинний мікоз дуба, бактеріальна водянка берези, некроз граба	5
	31	3	2,6		2,6	10ДЗ+БП+ГЗ	139	0,40	2	27	52	200	4	ВСП	судинний мікоз дуба, бактеріальна водянка берези, некроз граба	10
	31	7	6,8		6,8	10ДЗ+БП+ОС	139	0,50	2	27	52	240	4	ВСП	судинний мікоз дуба, бактеріальна водянка берези, некроз граба	10
	33	19	3,9		3,9	9ДЗ1ЛПД+БП+ЯЗ	84	0,70	1	27	36	360	4	ВСП	судинний мікоз дуба, бактеріальна водянка берези, некроз граба	5
	36	18	7,6		7,6	10ДЗ+ОС+БП	70	0,70	2	21	24	260	4	ВСП	судинний мікоз дуба, бактеріальна водянка берези, стовбурова гниль осики	5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Чуднівське	36	19	4,0		4,0	10ДЗ+ГЗ	80	0,70	2	23	26	280	4	ВСП	судинний мікоз дуба, некроз граба	5
	37	20	9,6		9,6	8ДЗ2ГЗ	80	0,70	1	25	28	300	4	ВСП	судинний мікоз дуба, некроз граба	1 0
	38	19	8,2		8,2	9ДЗ1ГЗ	80	0,70	1	25	28	300	4	ВСП	судинний мікоз дуба, некроз граба	5
	44	6	1,6		1,6	6ДЗ4ОС+БП+ВЛЧ	79	0,60	1	25	28	290	4	ВСП	судинний мікоз дуба, стовбурова гниль осики та вільхи, бактеріальна водянка берези	10
	45	4	3,9		3,9	10ДЗ	79	0,70	1	24	28	310	4	ВСП	судинний мікоз дуба	10
	45	8	0,5		0,5	10ДЧР	43	0,70	1Б	23	24	250	4	ВСП	стовбурова гниль дуба червоного	10
	46	14	3,3		3,3	5ДЗ5ГЗ+ОС+ЯЗ	65	0,70	1	22	26	230	4	ВСП	судинний мікоз дуба, некроз граба, стовбурова гниль осики, опеньок осінній	10
	46	17	0,7		0,7	8ДЗ2ВЛЧ	89	0,6	1	27	32	310	4	ВСП	судинний мікоз дуба, некроз граба	10
Разом ВСП по Чуднівському лісництву					94,7											
Зарічанське	59	4	9,9		9,9	7СЗ3БП+ОС+ВЛЧ+ДЗ	64	0,70	1	23	26	310	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	10
	59	17	2,0		2,0	5ДЗ2БП2ВЛЧ1СЗ+ОС	65	0,70	1	22	28	255	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	15
	60	6	9,2		9,2	8СЗ2БП+ДЗ+ВЛЧ	65	0,70	1	23	26	290	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	10
	62	20	2,9		2,9	5БП3ВЛЧ1СЗ1ОС+ДЗ	70	0,50	1	25	30	200	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	20
	64	1	8,1		8,1	9СЗ1БП+ДЗ	64	0,70	1	24	28	360	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	10
	65	58	0,3		0,3	9ВЛЧ1БП+ОС	70	0,60	1	25	36	260	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	15
	65	60	2,2		2,2	4БП2ОС4ВЛЧ+ДЗ+СЗ	60	0,60	1А	24	24	230	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	15
	65	43	1,0		1,0	9БП1ВЛЧ+СЗ+ЯЛЕ	50	0,50	2	20	24	130	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	25
	65	41	0,8		0,8	6ВЛЧ2БП2ДЗ	15	0,70	2	5	6	30	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	65
	65	27	1,2		1,2	9СЗ1БП+ВЛЧ+ДЗ+ОС	79	0,60	1	27	36	340	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	10
	66	39	2,6		2,6	10СЗ+ЯЛЕ	58	0,70	1А	25	28	380	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	10
	66	36	0,8		0,8	8БП2ВЛЧ+ДЗ	35	0,70	1А	16	16	135	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	30
	66	28	8,4		8,4	6БП2ВЛЧ2СЗ+ОС	74	0,60	2	22	28	195	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	20
67	46	2,3		2,3	8БП1СЗ1ВЛЧ+ОС	69	0,60	1А	26	30	230	4	ВСП	аварії та стихійні лиха	20	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Зарічанське	67	49	0,6		0,6	10СЗ	60	0,70	1А	25	32	400	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	15
	68	70	0,8		0,8	8СЗ2ЯЛЕ +БП+ВЛЧ	53	0,70	1	21	24	310	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	15
	69	49	0,9		0,9	10СЗ	61	0,70	1А	24	28	360	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	15
	69	35	2,2		2,2	5СЗ3БП 2ВЛЧ+ОС	64	0,60	1А	26	30	260	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	10
	66	23	12	(1)	0,9	6БП2ВЛЧ 1СЗ1ОС	50	0,60	1	23	28	210	4	ССР	аварії та стихійні лиха	25
	69	37	0,9		0,9	9СЗ1БП	69	0,70	1	25	32	370	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	15
	69	36	2,9		2,9	10СЗ+БП	65	0,70	1	23	28	360	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	10
	69	14	3,5		3,5	7ВЛЧ2БП 1СЗ	64	0,70	1	23	28	260	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	10
	66	1	12,0	(1)	11,7	10СЗ	51	0,85	1А	21	24	360	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	10
	31	6	12,0		12,0	10СЗ	60	0,70	1А	23	26	330	2	ВСР	малий та великий соснові лубоїди	10
	2	1	5,2		5,2	8СЗ2ДЗ+ГЗ	155	0,37	2	30	56	210	2	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, трутовик дубовий	15
	23	13	8,1		8,1	6СЗ2БП1ДЗ1 ОС	65	0,65	1	24	28	250	2	ВСР	малий та великий соснові лубоїди	10
	23	1	11,0		11,0	9СЗ1ДЗ	88	0,60	1	28	36	390	2	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, трутовик дубовий	5
	24	14	3,9		3,9	9СЗ1ДЗ	59	0,75	1А	24	26	380	2	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, трутовик дубовий	5
69	27	0,7		0,7	10ВЛЧ	64	0,70	1	24	28	290	4	ВСР	аварії та стихійні лиха	10	
Разом ВСР по Зарічанському лісництву					117,0											
Корбутівське	30	2	0,8		0,8	10СЗ	32	0,80	1Б	18	22	270	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, офіостомові гриби, вітровал	15
	30	3	4,5		4,5	10ДЗ+СЗ+БП	33	0,80	2	12	14	120	4	ВСР	стовбурові та кореневі гнилі, опеньок осінній, лубоїди соснові, поодинокі вітровал	15
	30	9	2,6		2,6	10СЗ+БП	33	0,85	1Б	18	22	290	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, коренева губка, вітровал	10
	30	10	1,5		1,5	10СЗ	26	0,80	1А	13	14	170	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, офіостомові гриби, вітровал	20
	30	12	2,8		2,8	10СЗ	34	0,80	1А	17	18	252	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, коренева губка, вітровал	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Корбутівське	30	13	6,9	(2)	2,5	10СЗ	32	0,70	1А	16	18	220	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, коренева губка, вітровал	15	
	30	14	0,4		0,4	10СЗ+БП	33	0,80	1Б	18	18	280	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, офіостомові гриби	15	
	30	15	1,4		1,4	10СЗ+БП	49	0,80	1А	21	24	330	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, офіостомові гриби	10	
	30	36	2,6		2,6	10СЗ	26	0,80	1А	13	14	180	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, короїд верхівковий, вітровал	15	
	30	37	2,1		2,1	10СЗ+БП	34	0,70	1А	16	18	200	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, короїд верхівковий, вітровал	15	
	40	6	13,0		13,0	7СЗДЗ	104	0,60	1	28	40	355	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, опеньок осінній, вітровал	10	
	42	2	4,2		4,2	8СЗДЗ+БП	84	0,70	1	27	36	385	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, опеньок осінній, вітровал	10	
	42	8	7,8		7,8	5ДЗ4СЗ1ОС	69	0,80	1	23	26	370	4	ВСР	малий та великий соснові лубоїди, опеньок осінній, осиковий трутовик,	10	
Разом ВСР по Корбутівському лісництву					46,2												
Разом ВСР по філії "Житомирське військове лісове господарство"					257,9												
Всього ВСР по ДП "Шепетівський військовий лісгосп"					257,9												

Лісопатологічне обстеження лісових насаджень, що належать філії "Житомирське військове лісове господарство" ДП "Шепетівський військовий лісгосп" проводилося без валки модельних дерев шляхом візуального обстеження деревостанів, а також повалених дерев на ділянці або на суміжній з нею для визначення видового складу стовбурових шкідників з метою визначення причин масового всихання лісових насаджень, стану осередків масового розмноження шкідників та хвороб лісу, а також визначення видів, обсягів, строків, місць та особливостей здійснення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

Загальна обстежена площа по філії "Житомирське військове лісове господарство" ДП "Шепетівський військовий лісгосп" складає 257,9 га.

По причинах розладнання та деградації насаджень в загальному по підприємству (за переважаючим збудником хвороби / шкідником):

Вид шкідників, хвороб та інших патологій	Ступінь пошкодження				Примітки
	слабкий	середній	сильний	Всього	
судинний мікоз дуба	71,4	22,8		94,2	
малий та великий соснові лубоїди	14,9	51,9	15,1	81,9	
стовбурова та коренева гниль		5,0		5	
аварии та стихійні лиха		15,8	61	76,8	
Разом	86,3	95,5	76,1	257,9	

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

При обстеженні встановлено, що внаслідок стихійного природного явища - буревію 2025 року на території філії "Житомирське військове лісове господарство" ДП "Шепетівський військовий лісгосп" відбулось масове пошкодження різновікових насаджень на території Зарічанського лісництва, спостерігається розладнання насадження під дією сильних вітрів охоплених шквалами та смерчем. Насадження лісництва які постраждали від буревію, характеризуються різним ступенем пошкодження, від слабкого та середнього до сильного, групового та куртинного характеру, групами кварталів, смугами всередині них.

Пошкодження на фоні кварталів мають вигляд мозаїчного характеру. По центру проходження потоку вітру – сильного та середнього ступеню, а до країв проходження потоку вітру знижувалося до слабкого ступеню. В результаті дії вітру вітровалом і буреломом пошкоджувалися дерева незалежно від деревної породи і характеризуючи повидільно насадження так в кожному окремому таксаційному виділі найбільше пошкоджена та деревна порода, яка переважає у видовому складі в даному таксаційному виділі. В інших обстежених насадженнях Корбутівського та Чуднівського лісництв наявний вітровал поодиноких дерев минулих років.

Основними патологіями, що призводять до всихання листяних порід є кореневі та стовбурові гнилі, які викликаються комплексом різних причин: дерева ДЗ від пошкоджень опеньком осіннім, що викликає білу заболонну гниль коренів а також стовбуровими шкідниками, судинним мікозом ДЗ (офіостомозом), поперечним раком та дубовим трутовиком, що викликають стовбурові гнилі; дерева ясена в результаті діяльності опенька осіннього, що викликає заболонну гниль коренів та халарового некрозу; дерева берези від бактеріальної водянки та заболонника березового, дерева вільхи від трутовика променевого, дерева граба від некрозу, дерева береста від голландської хвороби (графіозу), кленів від вертицильозу. Ураження і руйнування коренів дуже сильно впливає на стан дерев, так як порушується надходження в його надземні частини води та поживних речовин. Тому кореневі гнилі призводять до швидкого ослаблення і всихання дерев, вітровалів та заселення дерев стовбуровими шкідниками.

Дерева граба звичайного, черешні, деякі дерева липи дрібнолистої та інших порід уражені стовбуровими та прикорневими гнилями, з наявними плодовими тілами дереворуйнівних грибів. На стовбурах та коренях вітровальних дерев наявні ризоморфи опенька осіннього.

Основними причинами розладнання обстежених соснових деревостанів є діяльність комплексу стовбурових шкідників у видовому складі яких на сосні провідне місце посідають лубоїди соснові - лубоїд сосновий малий (*Blastophagus minor Hart.*), лубоїд сосновий великий (*Blastophagus piniperda L.*), в меншій мірі - короїд верхівковий (*Ips acuminatus Gyll.*) та короїд-стенограф (*Ips sexdentatus Boern.*). Деревя ялини, які поодинокі зустрічаються в насадженнях, відпрацьовані переважно короїдом-типографом (*Ips typographus L.*). Переважна кількість дерев, що відноситься до сухостою минулих років відпрацьовані стовбуровими шкідниками родин златок (Buprestidae), в незначному відсотку – представниками родин вусачів (Cerambycidae). Водночас у ходах стовбурових шкідників поширюються офіостомові гриби – збудники синяви та інші патогени. Сухостійні дерева поодинокі та групові розміщення.

При обстеженні насаджень які є хронічними осередками кореневої губки (взято на облік при базовому лісовпорядкуванні, Корбутівське лісництво кв. 18 вид. 7 пл. 18,0 га) спостерігається дифузний (швидкопрогресуючий) характер всихання. Характерною ознакою ураження є ажурність крони, укорочення хвої, блідозелений відтінок, хвоя легко осипається, пізніше жовтіє, буріє, передчасно опадає, зменшується річний приріст, наявність куртин, що утворилися внаслідок відпаду.

Сухостійні і всихаючі дерева сосни уражені, а в більшій частині відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників (при відлущенні відмерлої кори чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, тощо). На дуже ослаблених деревах наявні ознаки заселення вищезгаданих шкідників, льотні отвори, V - VI категорія стану дерев сосни повністю відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників.

Також причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням та пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні та буреломні дерева, а також дерева з ухилом більше 30 градусів та дугоподібно зігнуті дерева.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до Санітарних правил в лісах України рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 257,9 га у 2026 році.

Під час проведення даного обстеження лісовій охороні філії "Житомирське військове лісове господарство" ДП "Шепетівський військовий лісгосп" надавалась методична допомога з питань лісозахисту.

Примітка: відбір дерев до рубки, геодезична зйомка частин таксаційних виділів, матеріально-грошова оцінка лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводимуться силами лісової охорони ДП "Шепетівський військовий лісгосп". На момент обстеження ознак відводу не було.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Центральним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
2. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
3. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по площі, для недопущення розвитку осередків стовбурних шкідників.

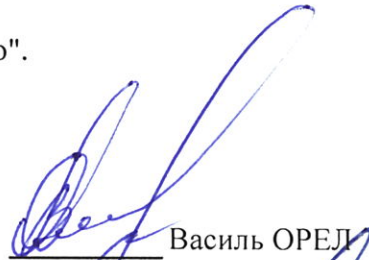
4. Осередки шкідників та хвороб лісу виявлені даним лісопатологічним обстеженням поставити на облік.

Акт складений в чотирьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Центральному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - ДП "Шепетівський військовий лісгосп".
- 4-й - філії "Житомирське військове лісове господарство".

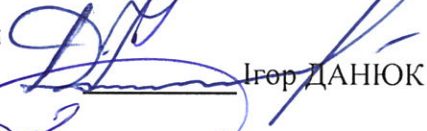
ПІДПИСИ :

Провідний інженер-лісопатолог сектору
моніторингу стану лісових насаджень філії
"Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист"

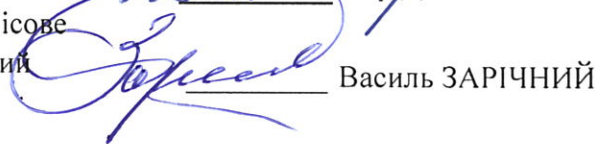
Василь ОРЕЛ

Головний лісничий ДП "Шепетівський військовий
лісгосп"

Ігор ДАНИЮК

Начальник філії "Житомирське військове лісове
господарство" ДП "Шепетівський військовий
лісгосп"

Василь ЗАРІЧНИЙ